

כלב וחתול

פסוק המאמץ ביותר שנאמר בשנה ה'71 לעצמאות
ישראל יצא מפיו של סגן שרהבטחון, מר שמעון פרס. בראיון שהתפרסם ביום ה'25 במאוס בעתון הגרמני זידוויטשה צייטונג הסביר מר פרס מדוע אין ישראל יכולה לפעול למען השלום במרחב. כלשונו:

„כאשר כלב רודף אחרי חתול, אין טעם שהחתול יתחנן לשלום.“*

לא נתחכח הפעם על תוכן הפסוק וכוחותו. אך הבה ונתעכב לרגע קט על הדמיו שבנו.

כלב רודף אחרי חתול. חתול בורח מפני כלב. לעיתים קרובות מלמד דימוי על תהיכרתו של בעליו יותר מאשר אלף מאמרים. דימוי זה בחדאי מלמד על עולמו הלא-מודע של מר פרס יותר מכל גאומיו והכי רותווי המפוצצות על בטחון המדינה.

כלב אלים מאיים לטרוף חתול אומלל. חתול מיסכן מנסה למלט את נפשו משיני כלב גדול ואכזרי.

מאיה מעמקים תהיכרתיים צף דימוי זה? מה הוא מזכיר לנו?

את עולמו של הגטו. את עולמם של פוגרומים, של קוזאקים צמאידם, של יהודיחסות.

נורא לשמוע פסוק כזה בתום השנה ה'71 לעצמאות מדינת-ישראל, שני דורות אחרי טרומפלדור ושהגנה העצמית באודיסה ונ"ל והשומר.

נורא שבעתים לשמוע אותו מפי אדם הממונה על בטחון ישראל, המוזהב בעיני הציבור עם הקו הקיצוני ביותר של הבסתוניים הישראלי.

מארכסיסטים אומרים כי התחיה קובעת את התודעה. כלומר: המציאות, בה חי האדם, היא הקר

בעת את השקפותיו. יתכן שזה נכון, אך נראה שדורש זמן רב כדי שה תודעה תשיג את ההחיה.

השקפותיו של אדם — ושל ציבור — יכולות לצלוע על קביים, כאשר המציאות דוחרת לפניו כסוס גזעי.

דברת של יהודי הגטו, המדברים מתוך תהיכרתו של מר פרס, אמנם חשו את עצמם כתוליים גרדפים. תחושה זו נבעה ממצאות חיים — מציאותה של פורה חסרת מגן.

אך הנה נולדה אומה ציברית חדשה, שאינה פורה אומללה ואינה חסרת-מגן.

הנה קמה מדינה, שאינה גמו.

אך רבים האנשים — וביניהם צברים מבטן ומלידה, המכירים את הגטו רק מן הספרות ומן התפילות — שתודעתם עדיין לא עיכלה את ההחיה החדשה. הדימויים השונים מסרבים למות בנפשם.

ומי שאינו מארכסיסט יכול להתפתות ולשאל: שמה אין התחיה קובעת את התודעה בכל מיקרה?

שמה יש מיקרים כאשר התודעה היא הקובעת את ההחיה?

שמה אין המציאות משפיעה על ההשקפות, אלא ההשקפות מעוותות ומסרטות את המציאות?

שמה אין מציאות המדינה יכולה לעמוד מול דימויי הגטו של מנהיגי ישראל — אלא שדרי מווי הגטו הופכים את המדינה עצמה לגטו חדש?

שמה אין המציאות משפיעה על ההשקפות, אלא ההשקפות מעוותות ומסרטות את המציאות?

שמה אין מציאות המדינה יכולה לעמוד מול דימויי הגטו של מנהיגי ישראל — אלא שדרי מווי הגטו הופכים את המדינה עצמה לגטו חדש?

שמה אין המציאות משפיעה על ההשקפות, אלא ההשקפות מעוותות ומסרטות את המציאות?

שמה אין מציאות המדינה יכולה לעמוד מול דימויי הגטו של מנהיגי ישראל — אלא שדרי מווי הגטו הופכים את המדינה עצמה לגטו חדש?

שמה אין המציאות משפיעה על ההשקפות, אלא ההשקפות מעוותות ומסרטות את המציאות?

שמה אין מציאות המדינה יכולה לעמוד מול דימויי הגטו של מנהיגי ישראל — אלא שדרי מווי הגטו הופכים את המדינה עצמה לגטו חדש?

שמה אין המציאות משפיעה על ההשקפות, אלא ההשקפות מעוותות ומסרטות את המציאות?

שמה אין מציאות המדינה יכולה לעמוד מול דימויי הגטו של מנהיגי ישראל — אלא שדרי מווי הגטו הופכים את המדינה עצמה לגטו חדש?

שמה אין המציאות משפיעה על ההשקפות, אלא ההשקפות מעוותות ומסרטות את המציאות?

שמה אין מציאות המדינה יכולה לעמוד מול דימויי הגטו של מנהיגי ישראל — אלא שדרי מווי הגטו הופכים את המדינה עצמה לגטו חדש?

שמה אין המציאות משפיעה על ההשקפות, אלא ההשקפות מעוותות ומסרטות את המציאות?

שמה אין מציאות המדינה יכולה לעמוד מול דימויי הגטו של מנהיגי ישראל — אלא שדרי מווי הגטו הופכים את המדינה עצמה לגטו חדש?

שמה אין המציאות משפיעה על ההשקפות, אלא ההשקפות מעוותות ומסרטות את המציאות?

שמה אין מציאות המדינה יכולה לעמוד מול דימויי הגטו של מנהיגי ישראל — אלא שדרי מווי הגטו הופכים את המדינה עצמה לגטו חדש?

שמה אין המציאות משפיעה על ההשקפות, אלא ההשקפות מעוותות ומסרטות את המציאות?

שמה אין מציאות המדינה יכולה לעמוד מול דימויי הגטו של מנהיגי ישראל — אלא שדרי מווי הגטו הופכים את המדינה עצמה לגטו חדש?

עד לנצחוננו. אנו משוחררים מכל שלטון זר. אך האמנם עצמאיים אנחנו? האם משוחררים אנחנו משלטון הפחדים של אתמול, התפיסות של אתמול, הדימויים של אתמול? או שמא שולטים הם במדינה הזאת? **אם מדינת ישראל אינה חתול בורח — האמרי נם מתו בה האינסטינקטים של החתול הנרדף, פחדיו וסוויטיו?**

***
בחינה זאת, לא נסתיימה עדיין מלחמת-השיחורר העיברית. היא רק התחילה.

אין היא מכוננת נגד אויב זר, אלא כלפינו. זוהי מלחמה על דמות האדם העיברי, חי מלחמה על דמות המדינה.

אויבה הוא הגטואיזם, המונע בעדנו מלראות את המציאות בה אנו חיים, להתמודד עימה ולהתגבר עליה.

במאבק גדול לקיום האומה, זהו אויב מסוכן יותר מכל סכנה תיצונית.

לא כלב הרוף אחינו מסכן את קיומנו. **מסוכנת ההרגשה שאנחנו חתול בורח מפניו.**

כי מי שמרגיש כך — אינו יכול לעמוד מול אתגרי המציאות, ולמצוא להם מענה סביר ויעיל.

מי שמרגיש כך — אינו ישראלי עצמאי.

***
אכן, לא כך רואים אנחנו, העיברים העצמאיים, את מדינתנו ואת אומתנו.

סכנות רבות מאיימות עלינו מבחוץ. אין זו סכנה של היטלר חדש, של אושוויץ חדשה. זוהי הסכנה של מלחמה בין מדינות. ואין אנו שרויים בסכנה נוראה יותר מו הצפויה. לבני ושינטון או מוסקבה או פקין, הנמצאים בטוח של חצי שעה ממיתקני-השיגור של טילי האבדון הסוטאלי.

אינו פוחדים מפני המלחמה. אינו רוצים בה. נקדיש את חיינו — פשוטו כמשמעו — למניעתה. אך כוחנו עימנו, ורוחנו עימנו, ועל כן אינו זקוקים לצנחנות חרבות ולא נגיע לאביונה למראה טיל הקק. ובעיקר:

אינו פוחדים מפני השלום. אינו זקוקים ללחץ חי צוני כדי להיות אומה בריאה ומלוכדת. איש אינו צריך להכריח אותנו לשאת בעול מדינתנו. כשם שאיש אינו צריך להכריח אותנו לנשום ולאכול.

בני-חורין אנחנו — ואיננו צריכים לנפנף בידגלים כדי להוכיח זאת לעצמנו.

ברוח זה נחוג את יום עצמאותנו ה'71, בכל לבנו ובכל נימות נפשנו.

יום עצמאותה של מדינה — לא של גטו חדש.

המ" — גאצר הוא היטלר ערבי! הנה מופיע החתול — לא כדמיו, אלא גרוע מזה — כדוגמה. ישראל היא גטרורשה שני, ועל כן עליה ללמוד משואת גטרורשה הראשון. מה שהיה נכון בגטו, נכון גם לגבי ישראל.

אך הרי מלחמת היטלר ביהודים לא היתה מלחמת מדינה במדינה! היטלר לא היה רק מטורף, אלא גם מנהיג של רוב אשר התגפל על מיעוט חסרישע. כדי שמישהו יהיה באמת „היטלר ערבי“, לא די בכך שהוא שונאי-יהודים.

צריך שקורבנותיו יהיו בני-פזורה החסרים את כוחיהמגן של המדינה — הצבאי, המדיני, הכלכלי, הנפשי.

גטואיזם מסוג אחר: פקיד בכיר במשרד ממשלתי שואל בקול מודאג: האם

אינך סבור כי השלום יהיה אסון? הרי מה שמחזיק אותנו כיום ביחד זאת תחושת הסכנה. אם ייעלם הלחץ מן החוץ — האם לא יתפרק העם הזה לשבטים ולעדות? האם לא יתפור על פני כל המזרח התיכון כדי לעשות עסקים? מי שמדבר כך — הפחד דובר מתוך גרונו. אי-האמון הגמור באומה החדשה. אי-האמון בכך שיש בכלל אומה חדשה. תחושה של חולשה תהומית.

במילה אחת: הגטו. זהו החתול הבורח.

גם כשהוא בורח לתוך המלחמה.

***
רבים דבר על כך שהערבים צריכים להכיר בקיום מדינת ישראל. וכאשר בא אל-חביב בורגיבה ותובע מבני עמו לעשות כן — הרינו שמחים מאד.

אך לעיתים נדמה לי שיש צורך חשוב עוד יותר, דחוף עוד יותר:

שהיהודים יכירו בקיום מדינת ישראל. שהישראלים יכירו בקיומה של המדינה.

יכירו בכך שהיא מדינה, שהיא יכולה להיות מדינה — ולא גטו חדש, גם לא גטו מזויין.

ומכך אנו עדיין רחוקים מאד. הציונות המודרנית נולדה עם ספר שנשא את השם „אוטו-אמניפאציה“, שיחרור עצמי.

אך היום, במלאת 17 שנים לקיום המדינה, רבים אוד רחיה שלא שיחררו את עצמם מן העבר העלוב, מדפוטי החיים והמחשבה של פורה אומללה.

ובחוגגנו את יום-עצמאותנו ה'71, מוטב שנשאל את עצמנו: האם עצמאיים אנחנו?

אמנם, הכובש הזר גורש מן הארץ. השכנים שהתנגדו לעצמאות המדינה מוגרו בשדה-הקרב. יומיהעצמאות הוא

* „Wenn ein Hund eine Katze jagt, liegt es nicht bei der Katze, um Frieden zu bitten.“